

ادارات کل حمل و نقل و پایانه های سراسر کشور

موضوع: ضوابط تأسیس و بهره برداری از شرکتهای حمل و نقل بین شهری مسافر

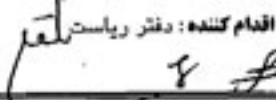
سلام علیکم

باستناد اختیارات حاصله از بند ۱۳ ماده ۷ قانون تغییر نام وزارت راه به وزارت راه و ترابری مصوب سال ۱۳۵۳ و ماده ۶ آئین نامه تأسیس و بهره برداری از موسسات ترابری جاده ای داخلی و مقررات ایمنی رفت و آمد وسایل ترابری در راههای کشور مصوب سال ۱۳۵۷ و ماده ۴ هجدهمین صورت جلسه شورای عالی هماهنگی ترابری کشور مصوب سال ۱۳۶۱، به پیوست یک جلد ضوابط عمومی تأسیس و بهره برداری شرکتهای حمل و نقل مسافر برون شهری داخلی مشتمل بر ۳۱ ماده و ۴ تبصره و یک پیوست جهت اجرا ابلاغ می گردد و با ابلاغ آن کلیه بخشنامه های قبلی و بخشنامه شماره ۸۷۳۵/۷۱ مورخ ۸۱/۲/۱۸ و همچنین بخشنامه شماره ۹۰۵۷۵/۷۱ مورخ ۸۶/۸/۵ ملغی می گردد. شروع اجرای این ضوابط از تاریخ ۹۰/۶/۱ بوده و متقاضیانی که تا قبل از تاریخ مذکور درخواست کتبی خود برای تأسیس شرکت یا شعبه شرکت مسافربری را به این سازمان ارائه نموده اند می باید تا تاریخ ۹۰/۸/۳۰ بر اساس بخشنامه های فوق الذکر پروانه فعالیت دریافت نمایند. بدیهی است در غیر اینصورت شرایط صدور مجوز فعالیت برای آنان براساس این ضوابط می باشد.

شهریار افندی زاده
معاون وزیر و رئیس سازمان

رونوشت:

- معاون حمل و نقل برای اقدام لازم
- دفتر فن آوری اطلاعات برای اطلاع و درج در وب سایت سازمان
- دفتر حقوقی و تدوین مقررات برای اقدام لازم
- دفتر ریاست برای اطلاع

اقدام کننده: دفتر ریاست

۹۰/۶/۴

فصل اول - تعاریف و کلیات

- ماده ۱-** تعاریف اصطلاحات بکار برده شده در این مجموعه ضوابط به شرح زیر است :
- ۱- سازمان :** منظور از سازمان در این مجموعه ضوابط ، سازمان راه‌داری و حمل و نقل جاده ای و منظور از سازمان استان ، تشکیلات اداری وابسته و تابع سازمان در استانها است .
- ۲- شرکت :** شخصیتی حقوقی است که بر اساس قانون تجارت و این مجموعه ضوابط به منظور تصدی عملیات جابجائی مسافر برون شهری تشکیل گردیده است .
- ۳- شعبه :** بخشی از شرکت است که به منظور تصدی قسمتی از فعالیت‌های شرکت مادر و بر اساس تفویض اختیار از طرف شرکت مادر با شرکت مادر یا شرکتهای همنام آن فعالیت می نماید .
- ۴- نماینده شرکت :** شرکتهای همنام با شرکت اصلی که به عنوان نماینده شرکت اصلی و بر اساس قرارداد نمایندگی ، مدیریت فعالیت‌های شرکت اصلی را در مقصد عهده دار می گردد .
- ۵- وسیله نقلیه عمومی :** به یکی از انواع خودروهای اتوبوس ، میدی باس ، مینی بوس ، ون یا سواری کرایه با پلاک عمومی (نارنجی) اطلاق می گردد که به امر جابجائی مسافر اختصاص یافته است .
- ۶- وسیله نقلیه ملکی :** وسیله نقلیه عمومی است که مالکیت آن طبق سند رسمی قطعی بنام شرکت حمل و نقل حمل و نقل باشد .
- ۷- وسیله نقلیه تحت پوشش :** وسیله نقلیه عمومی است که طی قرارداد همکاری فی مابین شرکت و مالک وسیله نقلیه بمدت حد اقل یکسال با شرکت همکاری می کند .
- ۸- پروانه فعالیت :** مجوزی است که توسط سازمان برای شروع و تداوم فعالیت یک شرکت بمدت مشخص صادر می گردد .
- ۹- بلیت :** قرارداد حمل فی ما بین شرکت و مسافر است که مستقیماً توسط شرکت یا دفاتر فروش آن صادر می گردد و اعتبار آن برای سفر به مقصد و یا بازگشت مجدد به مبداء می باشد .
- ۱۰- درجه بندی شهرها :**
- شهرهای درجه یک : تهران - مشهد - اصفهان - تبریز - شیراز - اهواز .
  - شهرهای درجه دو : مراکز استانها بجز شهرهای درجه یک .
  - شهرها و مناطق درجه ۳ : سایر شهرها و مناطق کمتر توسعه یافته .
- ۱۱- سرویس ویژه :** سرویس مسافرتی است که وسیله نقلیه بکار گرفته شده در آن دارای شرایط مندرج در ضوابط اختصاصی سرویسهای ویژه مصوب سازمان باشد .
- ۱۲- پایانه عمومی :** محلی است که با تأیید سازمان برای استقرار دسته جمعی و فعالیت چند شرکت حمل و نقل مسافر در نظر گرفته شده و صرف نظر از نوع مالکیت آن ، عملاً " بیش از یک شرکت مسافربری در آن استقرار داشته باشد .

- ۱۳- **پایانه اختصاصی**: پایانه ای است که صرفاً برای استفاده و فعالیت اختصاصی یک شرکت بر اساس ضوابط سازمان مورد استفاده واقع می شود .
- ۱۴- **دفتر نمایندگی شرکت**: واحد سازمانی وابسته به شرکت اصلی است که از نظر درجه پائین تر از شعبه است و مطابق ضوابط سازمان در روستاها یا نقاط کمتر توسعه یافته تشکیل و بخشی از فعالیتهای شرکت اصلی را در آن منطقه بر عهده دارد . نقاط کمتر توسعه یافته بر اساس تعاریف مراجع ذیصلاح مشخص می گردند .
- ۱۵- **دفتر فروش بلیت**: محلی است که با تأیید سازمان دارای شرایط ماده ۱۷ باشد .
- ۱۶- **حوزه فعالیت**: محدوده جغرافیایی است که شرکت حمل و نقل می تواند در آن محدوده با رعایت این مجموعه ضوابط نسبت به انجام سرویس های مسافرتی اقدام نماید .
- ۱۷- **رتبه بندی**: عبارت است از بررسی و تعیین امتیاز شرکت بر اساس ارزیابی عوامل امتیاز آور که متعاقباً از سوی سازمان اعلام خواهد شد .
- ۱۸- **مدیر یا مسئول فنی شرکت**: شخص حقیقی که مطابق ضوابط سازمان در امور فنی و ایمنی مربوط به وسایل نقلیه واجد شرایط شناخته شده و به نمایندگی از طرف شرکت شرایط ایمنی سفر را قبل از حرکت وسیله نقلیه بررسی و ارزیابی نموده و کفایت شرایط مربوطه برای انجام یک سفر جاده ای ایمن را در چک لیست های مخصوصی که نمونه فرم آن از طرف سازمان به شرکت ابلاغ شده است کتبا " گواهی می نماید .
- ۱۹- **شرکتهای همنام**: به مجموعه شرکتهائی گفته می شود که بر اساس ماده ۱۱ (اصلاحی) ضوابط حمل و نقل مسافر موضوع ماده ۹ آئین نامه حمل بار و مسافر دارای یک نام واحد با پسوند نام شهرستان مربوطه باشند .
- ماده ۲- هر گونه تصدی عملیات جابجائی مسافر از طریق جاده با وسایل نقلیه عمومی مستلزم تأسیس و فعالیت شرکت مطابق مفاد این مجموعه ضوابط می باشد .
- ماده ۳- موافقت با تأسیس شرکت یا ایجاد شعبه توسط سازمان اعلام می گردد و هر شرکت برای شروع و ادامه فعالیت موظف به دریافت یا تمدید پروانه فعالیت بر اساس این مجموعه ضوابط از سازمان می باشد .
- تبصره : پروانه فعالیت در مرحله اول به مدت یک سال صادر می گردد و در صورتیکه فعالیت شرکت منطبق با ضوابط اعلام شده باشد در مراحل بعدی و هر مرحله به مدت ۲ سال قابل تمدید است .
- ماده ۴ - شرایط تمدید پروانه فعالیت به شرح ذیل می باشد :
- از بین نرفتن شرایط تأسیس و بهره برداری برابر ضوابط زمان تأسیس .
  - نداشتن منع قانونی برای فعالیت شرکت بر اساس رای مراجع ذیصلاح .
  - احراز شرایط تطبیق مطابق با بخشنامه های ابلاغی از سوی سازمان .
  - طی دوره آموزشی و ارائه گواهی طی دوره بر مبنای سرفصل ها و ساعات مشخص شده از سوی سازمان (برای مدیر عامل - مدیر شعبه - مدیر فنی و صاحبان امضاهاى مجاز) .
  - پرداخت حقوق و عوارض قانونی و ارائه مفاصاحساب های مالیاتی ، بیمه و شهرداری .

ماده ۵: اشتغال به امر جابجائی مسافر از طریق جاده با انواع وسیله نقلیه عمومی می باید به صراحت به عنوان فعالیت اصلی در موضوع شرکت قید گردیده باشد .

تبصره ۵: اضافه نمودن فعالیت‌های مرتبط با حمل و نقل مسافر به موضوع شرکت ضمن رعایت ضوابط مربوطه با کسب موافقت قبلی سازمان صرفاً" برای شرکت‌های مستقر در شهر های درجه یک بلامانع است .

ماده ۶: در صورت عدم رعایت مفاد این مجموعه ضوابط از طرف شرکتها ، موضوع از طریق سازمان مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس مقررات و آیین نامه های مربوطه با آنان رفتار می گردد .

ماده ۷: چنانچه فعالیت شرکت به هر دلیل (غیر ارادی) به مدت یک سال یا بیشتر متوقف گردد پروانه فعالیت شرکت به خودی خود از درجه اعتبار ساقط بوده و شرکت موظف است جهت شروع به فعالیت مجدد ضمن انطباق خود با آخرین ضوابط تأسیس و فعالیت ، در خواست صدور پروانه فعالیت جدید نماید . تشخیص ارادی یا غیر ارادی بودن توقف فعالیت شرکت بر عهده دفتر حقوقی و تدوین مقررات سازمان می باشد.

تبصره ۵: چنانچه در هر زمان شرکت شرایط اساسی دارا بودن پروانه فعالیت را از دست بدهد (منظور مواد ۱۴ و ۱۶ و ۱۷ است) مشروط بر اینکه شرکت در مدت کمتر از ۱۰ روز مراتب را به سازمان استان اطلاع داده باشد ، سازمان استان می تواند مهلت مناسبی را که بیش از ۳ ماه نخواهد بود جهت رفع نقص به شرکت بدهد و در طول مدت پیش بینی شده شرکت می تواند به فعالیت خود ادامه دهد . در غیر اینصورت هر گاه معلوم شود شرکت شرایط اساسی دارا بودن پروانه فعالیت را از دست داده است پروانه فعالیت آن از درجه اعتبار ساقط و شرکت موظف است برای شروع مجدد فعالیت بر اساس آخرین ضوابط جاری درخواست صدور پروانه فعالیت جدید نماید.

فصل دوم - شرایط و ضوابط تأسیس شرکت حمل و نقل مسافر و شعب

ماده ۸- تقاضای تأسیس شرکت ضمن معرفی مدیر عامل واجد شرایط و اساسنامه پیشنهادی از طرف متقاضی می باید به سازمان استان ارائه گردد .

تبصره (۱) : درخواست تأسیس شعبه ضمن معرفی مدیر شعبه از طرف شرکت می باید به سازمان استان محل شرکت اصلی ارائه گردد و در صورتی که شرکت واجد شرایط تشخیص داده شد مراتب از سوی سازمان استان یاد شده به سازمان استان محل افتتاح شعبه اعلام می گردد و شروط اولیه برای موافقت با تأسیس شعبه به شرح ذیل است :

- حداقل ۳ سال از شروع فعالیت شرکت اصلی گذشته باشد.

- فعال بودن شرکت و انطباق آن با مفاد این مجموعه ضوابط .

تبصره (۲) : سازمان استان مکلف است به مجرد وصول درخواست تأسیس شرکت یا شعبه از سوی متقاضی ، ضوابط مربوطه را طی نامه رسمی به متقاضی اعلام نماید .

تبصره (۳) : تأسیس شعبه در خارج از محل مرکز اصلی شرکت ، نیازمند به ثبت در حوزه تأسیس شعبه نمی باشد و در صورتی که شرکت اصلی در مرکز اصلی شرکت مطابق قانون به ثبت رسیده باشد خلاصه شرکتنامه و منضمات آن می باید قبلاً" در روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیر الانتشار محل وقوع شعبه منتشر شده باشد. تأسیس دفتر نمایندگی علاوه بر اینکه مستلزم ثبت نمی باشد بلکه نیازمند به انجام تشریفات اخیر الذکر نیز نخواهد بود .

تبصره (۴) : تأسیس و فعالیت شرکت حمل و نقل در مناطق آزاد تجاری و مناطق ویژه اقتصادی بر طبق قوانین و مقررات عمومی و با اخذ پروانه فعالیت از سازمان بر اساس ضوابط شهرهای درجه یک امکان پذیر می باشد. در مورد تأسیس شعبه در این گونه مناطق ضوابط شهرهای درجه ۲ می باید ملاک عمل قرار گیرد.

ماده ۹ : شرایط عمومی مدیر عامل ، اعضای هیات مدیره ، مدیران شعب و مدیران دفاتر نمایندگی شرکت :

الف - تابعیت ایران .

ب - متدین به یکی از ادیان رسمی کشور .

ج - انجام خدمت نظام وظیفه یا دارا بودن معافیت دائم (برای متقاضیان ذکور سال ۱۳۳۷ به بعد) .

د - ارائه گواهی عدم سوء پیشینه کیفری موثر که نشان دهنده عدم محرومیت از حقوق اجتماعی باشد .

ه - عدم اعتیاد به مواد مخدر .

و - احراز صلاحیت فردی بر اساس آئین نامه اماکن .

ماده ۱۰: شرایط اختصاصی مدیر عامل و مدیران شعب:

- ارائه مدرک تحصیلی و احراز سوابق مدیریت اجرایی به شرح جدول ذیل:

سوابق مدیریت اجرایی			عنوان سمت
لیسانس	فوق دیپلم	دیپلم	
۱	۳	۴	مدیر عامل
۰	۱	۳	مدیر شعبه

تبصره (۱): مدیر عامل و مدیر شعبه نمی‌توانند تصدی پستهای مشابه در شرکت‌های دیگر را عهده دار باشند و بایستی در محل شرکت حضور دائمی داشته و کلیه قوانین و مقررات عمومی را در این مورد رعایت نمایند.

تبصره (۲): افرادی که در حال حاضر بعنوان مدیر عامل شرکت‌های فعال یا مدیر موسسات فعال بدون داشتن شرایط جدول فوق مشغول فعالیت می‌باشند ضرورتی برای انطباق مدرک تحصیلی آنان وجود ندارد و به شرط داشتن حداقل ۷ سال سابقه عضویت در هیئت مدیره و یا مدیر عاملی یا ۷ سال سابقه مدیریت موسسه فعال می‌توانند به عنوان مدیر عامل شرکت‌های دیگر بدون رعایت شرایط جدول فوق انتخاب شوند.

تبصره (۳): سازمان استان مکلف است به منظور تشخیص تحقق شرایط مدیر عامل یا مدیر شعبه، نسبت به اخذ گواهی از انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل و نقل مسافری ذیربط اقدام نماید.

تبصره (۴): مدیر دفاتر نمایندگی در روستاها و مناطق کمتر توسعه یافته از احراز شرایط جدول فوق معاف و شرکتها باید افراد مجربی را به تشخیص و مسئولیت خود برای مدیریت دفاتر نمایندگی خود در این مناطق انتخاب و معرفی نمایند.

تبصره (۵): برای دارندگان مدارک بالاتر از لیسانس ارائه سابقه تجربی ضروری نمی‌باشد.

ماده ۱۱: چگونگی و نحوه احراز سوابق تجربی مدیر عامل و مدیر شعبه به یکی از صور ذیل امکان پذیر است:

الف: ارائه روزنامه رسمی مبنی بر تصدی پست مدیر عاملی یا عضویت در هیئت مدیره شرکت حمل و نقل.

ب- تصدی پست مدیریت موسسات حمل و نقل با ارائه پروانه فعالیت.

ج- تصدی مدیریت شعبه شرکت حمل و نقل با ارائه پروانه فعالیت.

د- برای افرادی که در مشاغل دولتی و عمومی مرتبط با موضوع حمل و نقل سوابقی دارند با ارائه احکام کارگزینی یا بازنشستگی و یا ابلاغ بالاترین مقام دستگاه مربوطه.

ه- ارائه گواهی از صنف مربوطه و شرکت حمل و نقل مبنی بر اشتغال بکار در شرکت / شعبه / دفتر نمایندگی / موسسه شرکت به همراه گواهی بیمه تامین اجتماعی (یا سایر بیمه های شغلی معتبر).

و- سابقه تجربی افراد دارای سمت مدیر عامل یا عضو هیات مدیره شرکت‌های حمل و نقل درون شهری با ارائه آگهی روزنامه رسمی قابل پذیرش می‌باشد.

ماده ۱۲: پس از تعیین مدیر عامل یا مدیر شعبه واجد شرایط و انتخاب نام مورد تأیید دفتر حمل و نقل مسافر سازمان، شرکت می‌تواند به ثبت برسد و یا تغییرات لازم در اساسنامه آن بعمل آید.

۵

سازمان راهبردی و تحول‌آفرین جاده‌های

جمهوری اسلامی ایران
وزارت راه و ترابری

ماده ۱۳: ثبت شرکت هیچ گونه تعهدی مبنی بر صدور پروانه فعالیت از سوی سازمان ایجاد نخواهد نمود مگر اینکه متقاضی کلیه شرایط این مجموعه ضوابط را برای اخذ پروانه فعالیت در مدت مقرر در ماده ۱۹ احراز و فراهم نماید.

فصل سوم - شرایط و ضوابط فعالیت

ماده ۱۴: شروع و ادامه فعالیت در شهرهائی که فاقد پایانه عمومی است و یا در پایانه عمومی محلی برای اختصاص به فعالیت آنان موجود نیست منوط به فراهم نمودن پایانه اختصاصی بصورت ملکی با سند رسمی بنام شرکت می باشد. در مناطقی که با تأیید دفتر حقوقی و تدوین مقررات سازمان طبق تأییدیه اداره ثبت اسناد و املاک امکان صدور سند رسمی وجود نداشته باشد ارائه سند ملکی فوق الذکر می تواند بصورت غیر رسمی و با تأیید شورای محل و سازمان استان ذیربط مورد قبول واقع گردد. در شهرهای دارای پایانه عمومی، فعالیت در پایانه اختصاصی با اخذ مجوز از سازمان و صدور پروانه ساخت توسط شهرداری بلامانع می باشد.

تبصره (۱): حداقل تأسیسات پایانه اختصاصی اتوبوسرانی بر حسب درجه شهر مورد فعالیت می باید مطابق جدول ذیل ارائه گردد. رعایت و فراهم نمودن شرایط کیفی پایانه های اختصاصی مطابق مندرجات پیوست برای کلیه شرکتهای دارای پایانه اختصاصی الزامی بوده و جزو شرایط اساسی ادامه فعالیت شرکت محسوب می گردد:

ردیف	تأسیسات و مساحت های مورد نیاز	درجه ۱ (متر مربع)	درجه ۲ (متر مربع)	درجه ۳ (متر مربع)	ملاحظات
۱	جمع کل محوطه	۲۲۰۰	۱۶۰۰	۵۵۰	-
۲	توقفگاه	۱۷۳۰	۱۲۴۰	۴۰۰	-
۳	دفتر فروش بلیت	۴۵	۴۰	۲۰	-
۴	سالن انتظار مسافری و بوفه	۲۰۰	۱۵۰	۳۰	-
۵	انبار توشه مسافری	۱۵	۱۰	۸	قابل ارائه در زیر زمین
۶	محل استراحت رانندگان و خدمه	۲۰	۱۵	۱۲	قابل ارائه در طبقات
۷	نمازخانه (زنانه - مردانه)	۵۰	۴۰	۱۵	-
۸	سرویس بهداشتی (زنانه - مردانه)	۴۰	۳۰	۱۵	-
۹	محوطه سرویس و تعمیرات	۱۰۰	۷۵	۵۰	-

تبصره (۲): در صورتی که شرکت بتواند صرفاً "نسبت به تأمین سکوی سوار و پیاده شدن مسافر در محل پایانه عمومی و یا تأمین پایانه های غیر متمرکز در سطح شهر (منطبق با مقررات مندرج در نشریه ۳۵۲ معاونت نظارت راهبردی نهاد ریاست جمهوری) مطابق با جدول ذیل اقدام نماید فعالیت آن با رعایت سایر مقررات این مجموعه ضوابط و دارا بودن دفتر کار مناسب مورد تأیید سازمان در خارج از پایانه بلامانع است.

درجه مناطق	تعداد پایانه غیر متمرکز
درجه یک	۳
درجه دو	۲

تبصره (۳): در صورتیکه شرکت از انواع وسایل نقلیه دیگر یا ترکیبی از انواع وسایل نقلیه استفاده نماید، حد اقل مساحت لازم برای توقفگاه و محوطه سرویس پایانه باید براساس درصدهائی از ارقام جدول تبصره (۱) این ماده که در جدول ذیل ارائه می گردند تأمین شود، بقیه فضاهای لازم بر اساس مقادیر مندرج در جدول تبصره (۱) این ماده به قوت خود باقی است و باید تأمین شود:

نوع وسایلی که شرکت استفاده می نماید	مساحت لازم برای توقفگاه و محوطه سرویس بر اساس درصدی از ارقام جدول تبصره یک ماده ۱۴
مینی بوس	۵۰ درصد
سواری کرایه	۲۵ درصد
اتوبوس ، مینی بوس ، سواری کرایه	۱۷۵ درصد
اتوبوس ، مینی بوس	۱۵۰ درصد
اتوبوس ، سواری کرایه	۱۲۵ درصد
مینی بوس ، سواری کرایه	۷۵ درصد

توضیح: در جدول فوق وزن با ظرفیت کمتر از ۸ نفر مانند سواری کرایه و ون با ظرفیت ۸ نفر و بیشتر و میدی باس مانند مینی بوس در نظر گرفته می شوند.

تبصره (۴): مکان پایانه اختصاصی از نظر شرایط و ضوابط مورد نیاز باید به تأیید سازمان استان و مراجع ذیصلاح ذیل برسد:

الف - شهرداری محل در صورتی که محل پایانه در محدوده قانونی شهری باشد و در صورتی که محل پایانه در خارج از محدوده قانونی شهر باشد تأییدیه بخشداری محل.

ب - اداره راهنمایی و رانندگی.

ج - سازمان حفاظت محیط زیست.

د - اداره بهداشت محل (پس از احداث پایانه).

تبصره (۵): تأسیسات مورد نیاز شعبه به میزان ۱۰۰ درصد مقدار تعیین شده برای شهری که در آن شهر شعبه تأسیس می شود باید ارائه گردد.

تبصره (۶): در نقاط کمتر توسعه یافته و روستاها فراهم نمودن تأسیسات فوق (پایانه عمومی یا اختصاصی) الزامی نبوده و ایجاد دفتر نمایندگی با حداقل مساحت ۱۲ متر مربع دفتر کار و بدون ارائه وسایل نقلیه جداگانه امکان پذیر می باشد. شرکت می تواند اداره و مدیریت دفتر نمایندگی خود را با مسئولیت خود و با اطلاع سازمان استان به اشخاص دیگر واگذار نماید.

ماده ۱۵: برای فعالیت در محل فرودگاههای واقع در محدوده حمل و نقل برون شهری صرفاً "شرکتهای همان شهر که با این ضابطه منطبق بوده می توانند با معرفی یک نفر بعنوان مدیر مسئول (دارای شرایط مدیر دفتر نمایندگی) و ارائه وسایل نقلیه ملکی جداگانه به شرح ذیل و تامین دفتر کار، پارکینگ و خوابگاه راننده مناسب و دارا بودن امکانات فروش اینترنتی بلیت، در محل فرودگاه مجوز فعالیت مسافربری برون شهری از مبداء فرودگاه نیز دریافت دارند.

درجه مناطق	تعداد وسایل نقلیه ملکی	شرایط وسیله نقلیه
درجه ۱	۴۰	سواری یا ون پلاک عمومی یک رنگ با عمر حداکثر ۳ سال از نوع سمند یا پژو یا سایر خودرو هائی که قوای محرکه معادل و بیشتر دارند.
درجه ۲	۲۵	
درجه ۳	۱۵	

ماده ۱۶: حداقل وسایل نقلیه شرکتها به شرح جدول ذیل باید تأمین شود:

اتوبوس با عمر حداکثر ۵ سال		درجه شهر
تحت پوشش	ملکی	
۱۵	۳۰	درجه یک
۵	۲۰	درجه دو
۲	۸	درجه سه

تبصره (۱): برای شرکت‌هایی که از وسیله نقلیه مینی بوس یا ون (با ظرفیت بیش از ۸ نفر) استفاده می نمایند حد اقل وسایل نقلیه ملکی و تحت پوشش به شرح جدول ذیل باید تأمین شود:

مینی بوس با عمر حداکثر ۵ سال		درجه شهر
تحت پوشش	ملکی	
۱۵	۳۰	درجه ۱
۵	۲۰	درجه ۲
۲	۸	درجه ۳

تبصره (۲): برای شرکت‌هایی که از وسیله نقلیه سواری کرایه استفاده می نمایند حد اقل وسایل نقلیه ملکی و تحت پوشش به شرح جدول ذیل باید تأمین شود:

سواری کرایه یا ون با عمر حداکثر ۳ سال		درجه شهر
تحت پوشش	ملکی	
۱۵	۳۰	درجه ۱
۵	۲۰	درجه ۲
۲	۸	درجه ۳

تبصره (۳): بمنظور تسهیل متقاضیان برای تبدیل موسسات به شرکت‌های حمل و نقل ۵۰ درصد از تعداد وسایل نقلیه ملکی که شرکت باید ارائه دهد کاسته می شود (در کلیه موارد مندرج در این مجموعه ضوابط، اعشار به حالت نقصانی گرد می گردد).

تبصره (۴): تأمین وسایل نقلیه ملکی و تحت پوشش جداگانه برای شعبه شرکتها (در شهرهای با درجه پایین تر) به میزان ۲۵ درصد مقدار مورد نیاز در شهری که شعبه در آن تاسیس می شود خواهد بود (در شهرهای با درجه بالاتر این مقدار ۱۰۰ درصد می باشد).

تبصره (۵): به ازای هر یک از وسایل نقلیه مندرج در جداول این ماده، شرکت می تواند شش دانگ ملکی از چند وسیله نقلیه را ارائه نماید مشروط بر آنکه سهم مالکیت شرکت در هر وسیله کمتر از ۳ دانگ نباشد.

تبصره (۶): ارائه اسناد وسایل نقلیه شرکت بصورت اجاره بشرط تملیک شرکت‌های لیزینگ در صورتی قابل قبول است که نام شرکت حمل و نقل بعنوان مستاجر در سند وسیله نقلیه قید گردیده باشد. در صورتی که سند وسیله نقلیه بنام شرکت و در رهن بانک یا شخصیت حقوقی وام دهنده باشد نیز قابل پذیرش می باشد.

ماده ۱۷: حداقل تعداد دفاتر فروش بلیت سطح شهر شرکتها به شرح جدول ذیل می باشد:

درجه شهر	تعداد دفتر برای شرکت	تعداد دفتر برای شعبه
درجه یک	۵	۳
درجه دو	۴	۲
درجه سه	۲	۱

تبصره (۱) : شرکتهای برای تأمین تعداد دفاتر فروش بلیت مندرج در جدول فوق می باید دفاتر فروش بلیت ملکی یا استیجاری طبق سند رسمی تأمین نمایند. این دفاتر می باید دارای سند رسمی ملکی یا استیجاری بنام شرکت حمل و نقل باشد (در صورت استیجاری بودن می باید حداقل به مدت ۲ سال در اجاره شرکت باشد) و شرکت در آن محل صرفاً مجاز به بازاریابی و فعالیت فروش بلیت می باشد.

تبصره (۲) : بجای تأمین هر یک از دفاتر مستقل مندرج در جدول این ماده، انعقاد قرارداد عرضه بلیت با سه دفتر خدمات مسافرتی (مانند آژانسهای هواپیمائی، دفاتر پست، دفاتر فروش بلیت قطار و .....) قابل قبول می باشد لیکن در هر حال ارائه حداقل یک دفتر فروش بلیت در شهرهای درجه (۲) و دو دفتر فروش در شهرهای درجه (۱) الزامی است. دارا بودن امکان فروش اینترنتی برای شرکتهای اتوبوس رانی شهرهای درجه ۲ و ۱ الزامی است.

تبصره (۳) : دفاتر فروش بلیت مستقل شرکتهای باید بنا به پیشنهاد شرکت و تصویب سازمان استان انتخاب گردیده و دارای حداقل مساحت ۱۲ متر مربع باشند.

تبصره (۴) : دفاتر فروش بلیت مستقل شرکتهای می باید دارای خطوط تلفنی، تجهیزات کامپیوتری مناسب، امکان مبادله مالی با استفاده از دستگاههای POS بوده و تابلوی مناسب نام شرکت حمل و نقل مسافر در محل سردرب ورودی آن نصب گردد. نصب تصویر پروانه فعالیت شرکت در داخل این دفاتر به نحو کامل قابل رویت برای مشتری الزامی است.

تبصره (۵) : در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها شرکتهای ملزم به ارایه دفتر فروش بلیت نمی باشند.

تبصره (۶) : عرضه و فروش بلیت و صدور صورت وضعیت در کلیه شهرها و مناطق و برای کلیه شرکتهای باید مکانیزه و توسط کامپیوتر و با نرم افزار مورد تأیید سازمان انجام پذیرد.

ماده ۱۸ : شروع به فعالیت شرکت منوط به اخذ پروانه فعالیت پس از احراز شرایط مواد ۱۴، ۱۶ و ۱۷ است. سازمان استان مکلف است بمنظور تشخیص تحقق شرایط مواد مذکور، نسبت به اخذ گواهی از انجمن صنفی کارفرمائی شرکتهای حمل و نقل مسافری مربوطه اقدام نماید.

ماده ۱۹ : شرکت موظف است حد اکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ ثبت نسبت به احراز شرایط مواد ۱۴ و ۱۶ و ۱۷ اقدام و درخواست صدور پروانه نماید و قبل از اخذ پروانه فعالیت از هر گونه عملیات حمل و نقل مسافر خودداری نماید. در صورت عدم اقدام ظرف مهلت یاد شده، با وی به عنوان متقاضی جدید رفتار خواهد شد.

ماده ۲۰ : فعالیت موقت شرکتهای حمل و نقل مسافر داخلی در زمینه حمل و نقل مسافر برون مرزی، منوط به رعایت و اجرای بخشنامه های مربوطه می باشد.

- ماده ۲۱:** تسهیلات برای ایثارگران (خانواده معزز شهیدان پدر-فرزند، جانبازان، آزادگان) بشرح ذیل می باشد:
- ۱- مدارک تحصیلی برای تصدی سمت مدیر عاملی به میزان یک پایه بالاتر در نظر گرفته می شود.
  - ۲- سابقه تجربی مورد نیاز برای تصدی سمت مدیر عاملی یک سال کمتر محاسبه می گردد.
  - ۳- چنانچه کل سهام شرکت متعلق به ایثارگران باشد در تعداد وسایل نقلیه ملکی مورد نیاز شرکت ۲۵ درصد تخفیف داده می شود. در صورت فروش سهام شرکت به غیر، منتقل الیه جهت ادامه فعالیت می باید کلیه تاسیسات و تجهیزات مورد نیاز را مطابق این مجموعه ضوابط ارائه نماید.

فصل چهارم - وظایف و مسئولیت‌های شرکت حمل و نقل مسافر

ماده ۲۲: شرکت‌های موضوع این مجموعه ضوابط علاوه بر رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوطه مکلف و متعهد به اجرای کلیه دستورالعملها و بخشنامه هائی که در زمینه حمل و نقل مسافر از سوی سازمان صادر می شود بوده و می باید کلیه اطلاعات و آمار مورد درخواست را در اختیار سازمان قرار دهد .

ماده ۲۳: شرکت موظف است تغییر مدیر عامل و هر گونه تغییر در موضوع شرکت را با موافقت قبلی سازمان انجام دهند و تغییر اعضاء هیأت مدیره ، محل شرکت و مکانهای فعالیت را با رعایت مفاد این مجموعه ضوابط کتاباً به اطلاع سازمان برساند . (جابجائی محل فعالیت شرکت در خارج از حوزه فعالیت مندرج در پروانه فعالیت مستلزم موافقت سازمان استان مبداء و مقصد و انطباق وضعیت شرکت با این مجموعه ضوابط می باشد) .

ماده ۲۴: شرکت موظف است فقط از وسایل نقلیه ملکی یا تحت پوشش دارای قرارداد همکاری با شرکت و وسایل نقلیه دیگر شرکت‌های طرف نمایندگی خود ، که همگی اقدام به بغل نویسی و ثبت آرم متناسب نموده اند استفاده نماید . ناوگان ملکی و تحت پوشش شرکت می باید الزاماً دارای GPS بصورت ONLINE باشند .

ماده ۲۵: هر وسیله نقلیه در زمان واحد فقط می تواند تحت پوشش یک شرکت قرار داشته باشد .

ماده ۲۶: شرکت موظف است به هنگام عقد قرارداد با مالک وسیله نقلیه تسویه حساب و رضایت نامه شرکت قبلی را که وسیله نقلیه تحت پوشش آن بوده درخواست نماید .

ماده ۲۷: شرکت موظف است امکان حضور پرسنل خود در دوره های آموزشی ضمن خدمت را که به منظور ارتقاء سطح مهارتهای علمی و عملی شاغلین بخش اعلام می گردد فراهم نماید .

ماده ۲۸: شرکت مکلف است در مهلت های مقرر نسبت به پرداخت حقوق و عوارض قانونی اقدام نماید و فقط مجاز است وجوهی را دریافت کند که قانوناً بر عهده شرکت گذارده شده است .

ماده ۲۹: از تاریخ ابلاغ ضوابط رتبه بندی شرکتها ، هر شرکت موظف است ضمن رعایت ضوابط مربوطه ، بر روی کلیه اسناد حمل و در کنار نام شرکت و همچنین بر روی بغل نویسی وسایل نقلیه ملکی و تحت پوشش خود درجه شرکت را نیز با اندازه مشابه قید نمایند .

ماده ۳۰: شرکت‌های حمل و نقل مسافر باید فرد واجد شرایطی را به عنوان مدیر یا مسئول فنی تعیین و با مسئولیت خود به سازمان معرفی نمایند .

ماده ۳۱: شرکت مکلف است از رانندگان و کمک رانندگان مجرب و حرفه ای استفاده نموده و در انتخاب و استخدام میهمانداران ، پرسنل اداری و متصدیان و مسئولین و کارکنان دفاتر و شعب خود نهایت دقت را خصوصاً از نقطه نظر صلاحیت اجتماعی ، اخلاقی و کاری بکار برده و بر نحوه عملکرد آنان نظارت مستمر و موثر داشته باشد و از آنان به هنگام شروع بکار تسویه حساب با شرکت قبلی را درخواست نماید .

پیوست

شرایط کیفی پایانه های اختصاصی

پایانه های اختصاصی باید ضمن رعایت معیارهای فنی مصوب مربوطه ، دارای حد اقل شرایط ذیل باشند :

الف - محوطه پایانه

- ۱- کف محوطه پایانه باید بوسیله آسفالت یا بتن به طور کامل و هموار و بدون نقص پوشش داده شده باشد .
- ۲- کف محوطه پایانه باید دارای شیب بندی مناسب و سیستم دفع فاضلاب باشد بگونه ای که آب در کف آن جمع نشود . برای این منظور لازم است کف محوطه به ازای هر ۶۰ متر مربع دارای یک خروجی فاضلاب با قطر مناسب - روشنائی محوطه پایانه باید کاملاً " تأمین و برای فعالیت در شب مناسب باشد .
- ۳- هر پایانه باید دارای کپسولهای اطفاء حریق سالم و آماده بهره برداری باشد . در پایانه های کمتر از ۱۰۰۰ متر مربع ۲ کپسول و در پایانه های با مساحت بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ متر مربع ۴ کپسول لازم است بر روی دیوارهای محوطه پایانه و در موقعیتهای مناسب نصب گردند .
- ۴- هر پایانه باید مجهز به آب سردکن و برق اختصاصی باشد . (وجود موتور برق برای مواقعیکه در شب برق شبکه شهری قطع می شود به تعداد کافی الزامی است) .
- ۵- هر پایانه باید حداقل دارای یک دستگاه تلفن رایگان یا سکه ای باشد . (که بر روی یکی از دیوارهای محوطه پایانه با پوشش حفاظتی مناسب برای محافظت مسافری از باران و برف نصب شده باشد) .
- ۶- هر پایانه باید حداقل به یک دستگاه آبسردکن در محل محوطه و همچنین به وسایل توزین بار مسافری مجهز باشد .
- ۷- محوطه پایانه دارای سایبان و صندلی به تعداد مناسب برای استفاده مسافری باشد .
- ۸- محوطه سرویس و تعمیرات می باید بوسیله دیواری از محوطه توقفگاه و دید مسافری جدا گردد .
- ۹- محوطه پایانه باید مجهز به سطل زباله ثابت با اندازه مناسب برای هر ۵۰ متر مربع یک عدد باشد .
- ۱۰- محوطه هر پایانه باید دارای سیستم پیچینگ (بلند گو و میکرفن) با کنترل مرکزی در دفتر پایانه باشد (رعایت آئین نامه نصب بلند گو در اماکن الزامی است) .
- ۱۱- تابلو شرکت در بالای درب ماشین روی پایانه به ابعاد عرض درب ورودی پایانه و ارتفاع حداقل یک و نیم متر و دارای چراغ مناسب ، نصب شده باشد .
- ۱۲- حدود پایانه می باید با دیوار محصور گردیده و دیوار از پوشش ظاهری مناسب برخوردار باشد .

ب - سرویسهای بهداشتی

- ۱- سرویس بهداشتی زنانه و مردانه از یکدیگر جدا باشند .
- ۲- کف سرویسهای بهداشتی باید مجهز به پوشش سرامیک و دیوارها با کاشی مناسب تا سقف پوشش داده شده باشند .
- ۳- سرویسهای بهداشتی باید مجهز به هواکش برقی باشند بطوریکه تهویه مناسب در محل سرویس انجام شود .

- ۴- سرویسهای بهداشتی باید مجهز به شیر آلات کاملاً سالم در محل روشویی و توالتها و همچنین آینه های سالم و تمیز و محفظه مایع دستشویی قابل استفاده باشند .
- ۵- درب سرویسهای بهداشتی باید دارای قفل کشویی سالم باشد .
- ۶- در هر توالت باید محلی برای قرار دادن یک عدد ساک همراه مسافر تعبیه گردد .
- ۷- ورودی به محوطه سرویس بهداشتی باید دارای درب باشد.
- ۸- شیب بندی کف سرویسها باید بنحوی انجام شود که آب سطحی به سرعت از روی آنها تخلیه شود .
- ۹- تعداد چشمه های دستشویی و توالت مورد نیاز هر پایانه اختصاصی بسته به میزان مسافریین پایانه باید به تعداد کافی باشد .
- ۱۰- سرویسهای بهداشتی باید مجهز به روشنایی ایمن و مناسب در شب باشند .
- ۱۱- در هر مجموعه سرویس بهداشتی باید یک چشمه توالت فرنگی جهت استفاده سالمندان و بیماران به طور جداگانه برای سرویس مردانه و زنانه در نظر گرفته شود .

ج - اطاق استراحت و خوابگاه رانندگان

هر پایانه باید دارای دو اطاق اختصاصی برای رانندگان داشته باشد . یکی برای نشیمن و استراحتهای کوتاه مدت و دیگری برای خواب رانندگان . ارتباط دو فضای مزبور باید به گونه ای باشد که ضمن دسترسی به هر دو فضا به سرویس حمام ، تبادل صدا بین دو اطاق وجود نداشته باشد (بهتر است سرویس حمام در بین دو اطاق قرار داده شود) .

۱- کف اطاقها باید با موکت پوشش داده شوند . دیوارها تا ارتفاع یک متر از سنگ و بقیه ارتفاع آن پوشش گچ و نقاشی با رنگ روشن باشد .

۲- هر اطاق باید پنجره مستقیم به فضای آزاد داشته و دارای شیشه برفی باشد. تأمین روشنایی ایمن و مناسب برای شب در این فضاها الزامی است .

هر دو اطاق باید به درب و قفل سالم مجهز باشد .

۴- اطاقهای استراحت رانندگان باید به سیستم گرمایش و سرمایش مناسب مجهز باشند.

۵- در اطاق نشیمن وجود یکدستگاه یخچال ، یک دستگاه تلویزیون و یک دستگاه رادیو ضروری است .

۷- محوطه سرویس حمام باید مجهز به دوش آب سرد و گرم و روشویی و پریش برق باشد .

د - نمازخانه

۱- نمازخانه مردانه و زنانه باید در دو اطاق جداگانه در نظر گرفته شوند .

۲- کف نمازخانه علاوه بر پوشش موکت باید دارای فرش ماشینی تمیز و سالم باشد .

۳- مشخصات دیوارهای نمازخانه دقیقاً مانند مشخصات دیوارهای اطاق استراحت رانندگان است .

اطاق نمازخانه باید مجهز به روشنایی ایمن و مناسب برای ساعت شب باشد .

۵- نمازخانه باید دارای تهویه و هواکش برقی باشد .

۶- محل نمازخانه باید در نزدیکی سرویس بهداشتی تعبیه شود.

۷- نمازخانه باید دارای درب و قفل مناسب باشد .

هـ - انبار توشه

۱- انبار توشه باید دارای کف بتنی و دیوارهای سنگی تا سقف باشد .

۲- انبار توشه باید دارای پنجره حفاظ دار به فضای آزاد با شیشه غیر قابل روئیت و تهویه برقی باشد.

۳- انبار توشه باید دارای درب آهنی و قفل مناسب باشد .

و- دفتر کار

۱- کف دفتر کار و دیوارهای آن تا ارتفاع یک متر باید دارای پوشش سنگ باشد . بقیه ارتفاع دیوار با گچ و رنگ ساختمانی به رنگهای روشن باشد .

- هر دفتر کار باید به سه قسمت مجزای زیر مجهز باشد :

الف - پیشخوان فروش بلیت .

ب - محلی برای نشستن مسافری .

پ - قسمت مدیریت (می تواند در اطاق جداگانه در نظر گرفته شود) .

۴- در قسمت دفتر کار و انتظار مسافری باید سیستم گرمایش و سرمایش مناسب و دستگاه آب سردکن وجود داشته باشد.

۵- در قسمت انتظار مسافری یک دستگاه تلویزیون و ساعت دیواری لازم است .

۶- دفتر کار و فضای انتظار مسافری باید دسترسی مستقیم به محوطه توقفگاه داشته باشد.

ز - بوفه

در صورتی که پایانه دارای بوفه باشد لازم است موارد ذیل رعایت گردند :

۱- استفاده از مصالح ساختمانی برای بنا نمودن بوفه الزامی نیست .

۲- نحوه عرضه مواد غذایی و شرایط و تجهیزات بوفه باید مطابق استاندارد مورد قبول مراجع ذیصلاح بهداشتی باشد .

۳- شخصی که در محل بوفه بکار گمارده می شود باید دارای کارت بهداشتی معتبر که از جانب مرجع ذیصلاح صادر گردیده است باشد .

۴- بوفه می باید مجهز به یخچال مناسب باشد .